CZWARTE SPRAWOZDANIE

TOWARZYSTWA WYCHOWANIA NARODOWEGO DZIECI WYCHODŹCÓW POLSKICH

Z CZYNNOŚCI ODBYTYCH

OD 1go STYCZNIA 1845 ROKU DO 1go STYCZNIA 1846.

Towarzystwo Wychowania Narodowego dzieci Wychodźców Polskich, w Sprawozdaniach swoich z lat poprzednich, wystawiwszy już powody założenia Szkoły Polskiéj na tułactwie dla dzieci Rodaków na tém znajdujących się, wytknąwszy najwyraźniéj jéj cele i rozmaite ulepszenia; w ciągu ubiegłego roku wszystkie usiłowania i zabiegi swoje do tego jedynie skierowało, aby Szkoła Polska, obok wymagalności najlepszych Szkół Francuzkich, sposobiona edukacyą wyłącznie Ojczystą, ku potrzebom ujarzmionego kraju, i odpowiadającą oczekiwaniom troskliwych Rodzin, na nazwisko Instytucyi Narodowéj zasłużyć, i rzeczą samą usprawiedliwić mogła.

Organizacya Szkoły ogłoszona drukiem w roku zeszłym, do któréj przepisów, Tow. ściśle się stosować sobie postanowiło, i wykonania onych pilnie strzeże, dostatecznie objaśnia Rodziców, opiekunów, a w ogóle Rodaków, jakie są dążności Towa-

Cz 3719/1845-1846

rzystwa w całém jéj zebraniu, a w szczególe jakie nauki są wykładanemi w Instytucyi, oraz jaki rodzaj administracyi w téj jest przyjęty i strzeżony.

To wszystko, dopełnianym będąc, postawiło po dziś dzień Szkołę Narodową na stopie pożądanéj, i Tow. ma sobie za obowiązek oświadczyć, że w dalszém istnieniu Szkoły Narodowéj skutki coraz pomyślniejsze okazywać się nie przestaną, do osiągnienia których, *jak tylko być może najprędzéj*, usiłowania Towarzystwa są ciągle skierowanemi, a dopięcie zamierzonego celu udowodni pożyteczność założonéj Instytucyi nie tylko w zamiarze, ale też i w czynie.

Stopniowe ulepszenia na czasie i doświadczeniu oparte, do ogólnego planu nauk i porządku wewnętrznego instytucyi wprowadzone, złamały wszelkie trudności jakie po drodze napotykać wszędzie jest rzeczą nieuchronną; a korzyści naukowe w ciągu dziewięciodniowego examinu rocznego wykazane, w obecności Członków Towarzystwa, Rodziców, Opiekunów i Professorów, ogólnie przeświadczyły osoby interessowane o byt i dobro Szkoły, iż czas poświęcony, pożytecznie użytym został. Skutek tych usiłowań utwierdził Towarzystwo w przekonaniu że zastąpienie posyłania uczniów do Collegium Francuzkiego naukami dawanemi w saméj Szkole, odpowiada zamiarowi jaki Towarzystwo sobie zakreśliło, w celu udzielenia swym wychowańcom nauk zastósowanych zupełnie do potrzeb narodowych.

W Szkole bowiem oddzielnéj, uczniowie nie tylko odbierają nauki objęte programatami Szkół Francuzkich, ale nadto i te jakie na pożytek Ojczysty obrócone być mają, coby istnieć w zupełności nie mogło, gdyby Szkoła Narodowa ulegała połączeniu z Instytucyą Francuzką, jak to miało miejsce w początkach jéj założenia. Przedmioty naukowe wykładane wewnątrz Instytucyi posłużą wychodzącym z téj uczniom, do kontynuowania nauk specyalnych tak w zawodzie cywilnym jako też i wojskowym.

W roku 1845 znajdowało się 61 *uczniów domowych* i 14 *przychodnich*. Powiększenie liczby uczniów stałych winno Tow. opiece i przychylności Rządu Francuzkiego i pomocy Współrodaków którzy pospieszają wspomagać zamiary Towarzystwa, i nieopuszczać z swéj pieczy dzieci Wychodźców. Ofiary te

postawiły w możności Tow° do powołania dobrych Professorów, powiększenia Biblioteki, zakupienia różnych książek, modelów, narzędzi, sformowania Laboratoryum chemicznego, i innych niezbędnie potrzebnych rzeczy do nauk, w Instytucyi wykładanych.

Dyrektorem w Szkole Narodowéj, był w ciągu upłynionego roku X. Dąbrowski, magister teologii, były Kapelan wojska Polskiego. Dozorcami miejscowemi byli Rodacy, PP. Malinowski Stanisław i Deszler Józef, których obowiązki są wytknięte w organizacyi Szkoły. Do nauk wykładanych w języku Francuzkim Tow° mianowało dozorcą domowym i zarazem korrepetytorem P. Moireau francuza.

Professorami przychodniemi byli :

Języka Polskiego, Historyi Powszechnéj i Jeografii p. Pfeiffer.
» Łacińskiego i Francuzkiego p. Matha.
» Greckiego p. Protopapas.
Arytmetyki i Jeometryi p. Dauriac.
Chemii i Fizyki p. de Moyenncourt.
Historyi Polskiéj, p. Ropelewski.
Rysunków ręcznych, p. Dupuis.
» topograficznych, p. Fijałkowski.
Kalligrafiii, p. Paszkiewicz.
Śpiewu, p. Massimino.
Gimnastyki, p. Gierrébeuch.

Oprócz professorów przychodnich, dozorcy domowi : P. Malinowski, otrzymawszy dyplom, prowadził klassę Elementarną podług metody wzajemnego uczenia się; a P. Deszler języka Niemieckiego.

Dyrektor Szkoły wykładał naukę Religii i Historyi Świętéj i zarazem pełnił obowiązki Kapelana Szkoły. Obrządki religijne odbywały się w lokalu Instytucyi, gdzie urządzona Kaplica ułatwiała sposobność wykonywania ich na miejscu.

Znani w Emigracyi z poświęcenia się, Rodacy : Hłuszniewicz Antoni, poseł, i Edmund Korabiewicz oddawali usługi lekarskie; Towarzystwo publicznie składa Im podziękowanie.

Dla wykazania jaki był obrót funduszów w ciągu roku 1845, przy niniejszém Sprawozdaniu umieszczają się rachunki tak przychodu jako też i rozchodu. — Rachunki te sprawdzone

przez Komissyę Obrachunkową, Radzie do potwierdzenia przedstawione, do wielkiéj księgi urzędownie wciągnięte, wraz z kwitami, wolne do widzenia osobom datkującym, złożone są w archivum Towarzystwa.

FUNDUSZE TOWARZYSTWA WYCHOWANIA NARODOWEGO W CIĄGU ROKU 1845.

I. OFIARY ZEBRANE W ŁONIE EMIGRACYI.

a) *Ofiary pojedyncze wychodźców.*

Bielski, z Rouen.			12	»
Czapski Napoleon, z Londynu.			50	»
Dybowski Józef, z Wersalu (w dwóch ratach).			7	»
Gawroński, z Lyonu.			5	»
Jedliński Juliusz, z Paryża (w dwóch ratach).			30	»
Krassowski, z Caen (»).			12	»
X. Korycki, z Paryża.			50	»
Korybut Doktor, z Lyonu.			5	»
Ledochowski, Poseł :				
a) Na kupienie organów do kaplicy szkolnéj.	750	»		
b) Na Wielkonocne święcone dla uczniów.	102	»		
c) Na sprawienie kompletnego ubrania, dla jednego z uczniów, oraz bielizny i innych potrzeb.	243	70		
d) Na urządzenie Laboratorium chemicznego.	984	50		
e) Na ubranie sali szkolnéj, podczas rozdawania nagród uczniom, druki i t. d.	111	»	4,311	31
f) Na pokrycie kosztów nauki Matematyki, (z powodu zwiększonéj liczby godzin tego przedmiotu).	1,000	»		
g) Na żywność dla jednego z uczniów przychodnich, za miesięcy trzy.	51	»		
h) Daru na dochód Szkoły.	1,069	11		
Makowiecki, z Caen (w dwóch ratach).			12	»
Niezabytowski Stefan, z Paryża (w trzech ratach).			60	»
Razem.			4,554	31

b) *Ofiary składkowo zakładów.*

Zakład Angoulême, korrespondent Różycki, major.	9	50		
» Besançon, » Sulimirski.	85	»		
» Gueret, » Tomarowicz.	32	»		
Ogół Montpellier, » Łazowski.	50	»		
Zakład Poitiers, » Sochaczewski.	153	80		
Do przeniesienia	330	30	4,554	31

		Z przeniesienia .	330 30	4,554 31
»	Strasbourg »	Makowski (1). . .	122 »	
»	Toulouse, »	Brzozowski. . . .	36 »	
»	Tulle, »	Kosiorowski. . . .	45 »	
		Razem. . .	533 30	533 30

c) *Opłata Szkolna od uczniów.*

Borzęcki, pułk. za syna Tytusa a conto należności rocznéj (300 fr.).	200 »	
Dąbrowski, z Belgii, za syna Gustawa opłaty rocznéj. .	500 »	
Dąbrowski, Dyrektor Szkoły, za ucznia Wermuth (od d. 1go marca r. b. do 31 grudnia t. r. w stosunku opłaty rocznéj 500 fr.) à conto.	380 »	
Dollinger, za syna Miłosza, à conto należności rocznéj (600 fr.).	325 »	
Gąsowski, za syna Alexandra, » (100).	50 »	
Fijałkowski, za syna Władysława » (200).	100 »	
Ledochowski, Poseł, za ucznia Jacewicza Ig. reszty opłaty na r. b. (2).	75 »	
Piasecki, za syna Achilesa za kw. 4y r. b. (rocz. 600 f.).	150 »	
Topolski, za syna Adriana » (»).	150 »	
Zienkowicz, za ucznia Jacewicza Onufrego » (» 420 f.).	105 »	
Razem. . . .	2035 »	2,035 »

Nota. Uczniowie, Borzęcki Tytus, Jacewicz Ig. i Jacewicz Onufry, oprócz opłat wymienionych, pobierają subsydyja pierwotne, które do opłaty szkolnéj doliczają się.

II. SUBSYDYJA I DARY RZĄDOWE.

a) Subsydyja rządowe za m. Styczeń 1845 r. dla 49 uczniów po 37 fr. 50 c.		1837 50	
» rządowe za Luty 1845 dla 47 uczniów po 37 fr. 50 c.	1762 50	1782 50	
dla jednego za dni 10 . . .	12 50		
i dla drugiego » 6 . . .	7 50		
» rządowe za Marzec t. r. dla 49 uczniów po 37 f. 59 c. . .	1837 50	1847 50	
i dla jednego za dni 8 . . .	10 »		
Do przeniesienia. .		5,467 50	7,122 61

(1) Na żądanie Korrespondenta Towarzystwa Rodaka Makowskiego Alex. wyszczególniają się nazwiska datkujących : Makowski Alex. — Makowski Ant. — Matuszyński — Duchowski — Wenežobre — Szwaykowski — Wołosowski — Falkowski.

(2) Jacewicz Ig. przybył do Szkoły w 4ym kwartale r. 1844, za którego Poseł Ledóchowski opłacił z góry fr. 300 : nadpłata fr. 225 policzona jest w r. b. do wpływów opłaty.

Z przeniesienia. .	5,467 50	7,122 61	
Subsydyja rządowe za M. Kwiecień dla 49 uczniów po 37 50.	1837 50		
» rządowe za Maj dla 49 uczniów. 1837 50 i dla jednego za dni 10. . . 12 50	1850 »		
» rządowe za Czerwiec, dla 50 ucz. po 37 50	1875 »		
» » Lipiec » »	1875 »		
» » Sierpień » »	1875 »		
» » Wrzesień » »	1875 »		
» » Październik » »	1875 »		
» » Listopad » »	1875 »		
» » Grudzień » »	1875 »		
Razem. . . .	22280 »	22,280 »	

b) Subsydyja pierwotne za M. Luty 1845 r. dla ucznia Jacewicza Ignacego. . . . . 15 »
» » za Marzec t. r. dla uczniów Jacewicza Ig. i Borzęckiego Tyt. 27 »
» » za Kwiecień (jak w Marcu). . 27 »
» » za Maj (»). . 27 »
» » za Czerwiec (») i dla ucznia Zaliwskiego Józefa za dni 15. . . 36 »
Subsydyja pierwotne za Miesiąc Lipiec 1845 roku dla uczniów : (jak w Miesiącu Czerwcu). . . . . 42 »
Subsydyja pierwotne za Miesiąc Sierpień dla uczniów : (jak w Miesiącu Czerwcu). . . . . 42 »
Subsydyja piewotne za Miesiąc Wrzesień dla uczniów : (jak w Miesiącu Czerwcu). . . . . 42 »
Subsydyja pierwotne za Miesiąc Październik dla uczniów : (jak w Miesiącu Czerwcu) i dla Jaczewicza Onufrego. 57 »
Subsydyja pierwotne za Miesiąc Listopad dla uczniów : (jak w Miesiącu Październiku) i Zaleskiego Ludwika. 69 »
Subsydya pierwotne za Miesiąc Grudzień dla uczniów : (jak w Miesiącu Listopadzie). . . . . 69 »
Razem 453 » 453 »

Nota. — Uczniowie : Borzęcki i Zaleski, pobierają miesięcznie fr. 12 — *inni po fr.* 15.

c) *Dary Rządowe.*

Dar Ministra Spraw Wewnętrznych, kwartalnie po fr. 500 — rocznie wynosi. . . . . 2,000 »
Dar Ministra Oświecenia — jednorazowy. . . . . 300 »
Razem 2,300 » 2,300 »

Do przeniesienia. . 32,155

Z przeniesienia . . 32,155 61

III. RÓŻNE INNE PRZYCHODY.

Ofiara od osób bezimiennych z P. złożona przez Posła Tyszkiewicza W. na ręce Jenerała Dwernickiego, brutto 5,604 fr. 00 — netto.	5,600	»
Ofiara od P : P. C. z G, złożona przez Jenerała Skarzyńskiego.	908	70
Baronostwo R..... dar jednorazowy na rzecz Szkoły.	500	»
Ofiara od P. H. T. z G. złożona przez Jła Gawrońskiego	1,400	»
Procent od 7,800 fr. 00 po 4 0/0 — od 12 Lutego 1844 r. do 12 Lutego 1845.	312	»
Ofiara od P. M. P. z G. złożona przez P. Pułk. Plagowskiego.	2,500	»
Oiara od P. W. P. z G. » » .	1,175	»
Ofiara Ob. M. złożona przez X. Dąbrowskiego. . . .	20	»
Ofiara od P. P. — P. S. i J. S. nadesłana przez Jenerała Skarzyńskiego na ręce Jenerała Dwernickiego. . .	395	»
Procent od 7,800 po 4 od 0/0 od 12 Lutego r. b. do 12 Lipca t. r. z odtrąceniem jednego miesiąca. . . .	104	»
Ofiara od P. H. M z G. złożona przez A. K. na ręce Jenerała Dwernickiego	1,133	30
Procent od 5,000 fr. po 2 0/0 za miesiąc jeden . . .	10	55
Ofiara od Ob. bezimiennego, złożona na ręce Posła Ledochowskiego zło. pol 1,000 (*w liście zastawnym*) który po zmienieniu i potrąceniu kosztów przyniósł	571	10
Ofiara od bezimiennego, złożona przez Jła Gawrońskiego	3,505	»
Ofiara od P. H. D. z G. złożona na ręce Jła Dwernickiego	472	»
Ofiara od osob bezimiennych z P. i Baronostwa R. .	1,537	»
Ofiara od Obywateli z G. nadesłana przez Rodaka Patka, korrespondenta Towarzystwa.	178	50
Procent od 3,000 fr. po 3 1/2 od 0/0 za miesięcy trzy.	24	70
Ofiara od bezimienengo, złożona przez Posła Żarczyńskiego.	1,000	»
Razem	21,346 85	21,346 85

W ogóle wpłynęło do Kassy po dzień 1 Stycznia 1846 r. 53,502 46

ZEBRANIE FUNDUSZÓW TOWARZYSTWA W ROKU 1845.

I. *Ofiary zebrane w łonie Emigracyi.*

a) Ofiary pojedyncze Wychodźców.	4,554	31	7,122 61
b) Ofiary składkowe Zakładów.	533	30	
c) Dopłata szkolna od uczniów.	2,035	»	
Do przeniesienia . .			7,122 61

	Z przeniesienia . .		7,122 61
II. *Subsydyja i Dary Rządowe.*			
a) Subsydyja Rządowe. . . .	22,280 »	25,033 »	
b) Subsydyja pierwotne. . . .	453 »		
c) Dary rządowe.	2,300 »		
III. *Rozmaite inne przychody.*			21,346 85
W ogóle w płynęło do Kassy w Roku 1845			53,502 46
Pozostało remanentem z Roku 1844			7,402 75
Razem, miało Towarzystwo funduszu do rozrządzenia w Roku 1845			60,905 21

Nota) Wykaz powyższy przychodów, obejmuje to wszystko co wpłynęło do Kassy Towarzystwa, od 1 Stycznia 1845 r. do 31 Grudnia t. r., włącznie.

Oprócz powyżéj wymienionych ofiar, dano nadto na korzyść Szkoły:

1° Poseł Ledochowski, Fortepian, w naturze.
» Na różne wydatki dla uczniów; na opłacenie dylizansów dla wyjeżdżających 3 uczniów na wakacyje; na pokrycie kosztów choroby Doktora szkoły s. p. Rodaka Ratajskiego i jego pogrzebu, oraz inne drobne szczegóły : Razem. 1,114 11

2° Bezimienny, z P. do Biblioteki Szkoły. Listy Kołłątaja Tomów 2.

3° Hłuszniewicz A. Poseł, z Paryża do Bibl. Szk. Grammatykę Polską Kopczyńskiego Tom 1.

4° Kowalski z Louviers, różnych dzieł (złożone przez Rodaka Gabryelskiego z Paryża) Tomów 32.

5° Pani Nakwaska z Szwajcaryi. Dzieła swego Powieści dla dzieci, Exem: 10.

6° Trentowski Frd. — » Chowanna Tom 1.

7° Pani E. S. z P. różnych dzieł do Biblioteki Szkoły, Tomów 56.

8° Towarzystwo Naukowe Miasta Paryża ofiarowało :
Jeografii elementarnéj P. Gauthier Ex. 10.
Wzory do czytania różnych charakterów Ex. 10.
Tablicę systematu metrycznego.
Karty : Kuli Ziemskiéj — Europy — Francyi.
Zasady liczenia.
Lekcye Fizyki P. Hennequin Ex. 1.
Tablice do czytania w szkole wzajemnego uczenia się.

NALEŻNOŚCI.

Towarzystwo ma na długu, opłatę zaległą na rzecz Szkoły u niektórych z Ojców, od uczniów będących w Instytucie : zaległość ta która nie wchodzi w powyższy rachunek wynosi w ogóle z roku 1844 i 1845, razem 2,377 fr. 29. Towarzystwo uprasza debitorów o spieszne uiszczenie się.

WYDATKI W CIĄGU ROKU 1845,

STOSOWNIE DO RACHUNKÓW ADMIMISTRATORA, PRZEJRZANYCH, SPRAWDZONYCH, I PRZYJĘTYCH PRZEZ KOMITET GOSPODARCZY.

WYSZCZEGÓLNIENIE MIESIĘCY.	ŻYWNOŚĆ I NAPÓJ.		OPAŁ I ŚWIATŁO.		OPŁATA MIESZKANIA I UTRZYMANIE DOMU.		OPŁATA URZĘDNIKÓW SZKOŁY, NAUCZYCIELI I SŁUŻBY.		OPRANIE.		UBIORU, BIELIZNY, OBUWIA: ICH UTRZYMANIE ODNOWIENIE I NAPRAWA.		ZAKUP EFEKTÓW, I SPRZĘTÓW DOMOWYCH ICH UTRZYMANIE I ODNOWIENIE.		CHOROBY, LEKARSTWA I APTEKA DOMOWA.		POTRZEBY SZKOLNE WSZELKIEGO RODZAJU.		KANCELLARYA, KORRESPONDENCYE, PORTO LISTÓW, DRUKI, ODEZWY, etc.		PENSJADZE KIESZONKOWE DLA UCZNIÓW.		ROZMAITE WYDATKI NADZWYCZAJNE.		OGRODNICTWO.		OGÓŁY.	
	FR.	C.	FR.	C.	FR.	C.	FR.	C.	FR.	C.	FR.	C.	FR.	C.	FR.	C.	FR.	C.	FR.	C.	FR.	C.	FR.	C.	FR.	C.	FR.	C.	FR.	C.	FR.	C.
Styczeń . .	1,440	18	374	75	2,599	10	10	40	127	75	380	35	110	50	23	10	332	80	19	20	30	»	73	30	10	50	5,531	93
Luty . . .	931	40	283	45	11	80	927	25	140	70	177	10	76	10	12	40	186	50	8	90	30	»	30	25	18	20	2,834	05
Marzec . .	956	98	380	85	»	»	1,266	20	123	»	235	50	115	40	87	80	104	80	132	75	30	»	11	35	7	25	3,451	88
Kwiecień .	1,342	54	129	60	1,135	»	1,088	50	151	20	2,222	80	81	65	8	65	125	75	5	75	30	»	11	75	58	15	6,391	34
Maj	1,227	52	132	55	79	80	1,102	85	104	70	314	35	25	10	18	60	149	50	44	30	30	»	21	50	103	25	3,354	02
Czerwiec .	908	60	67	50	258	01	1,334	70	104	75	413	80	128	50	41	50	152	75	193	25	30	»	5	»	21	75	3,660	11
Lipiec . . .	1,311	36	183	15	1,103	»	1,392	26	137	20	299	15	89	85	26	80	1,161	30	8	75	30	»	11	90	6	»	5,760	72
Sierpień . .	895	99	226	45	»	»	1,325	91	117	10	275	50	15	95	32	»	430	»	126	45	30	»	12	»	15	05	3,502	40
Wrzesień .	1,250	05	80	50	»	»	1,055	45	90	35	326	35	52	70	»	»	100	50	39	60	30	»	12	25	16	90	3,504	65
Październik	1,237	90	157	30	1,292	85	790	20	99	95	635	»	388	05	9	70	104	60	8	»	30	»	98	55	7	15	4,859	25
Listopad . .	1,961	96	260	40	»	»	1,222	71	118	50	400	40	68	25	38	20	107	»	3	70	30	»	18	70	15	»	4,244	82
Grudzień .	1,114	67	195	85	755	80	2,925	32	143	60	105,5	65	253	»	17	80	286	05	5	90	30	»	8	10	»	»	6,791	74
Razem. .	14,579	15	2,472	35	7,235	36	14,441	75	1,458	80	6,735	95	1,405	05	316	55	3,241	55	596	55	360	»	314	65	279	20	53,436	91
	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	750	»	»	»	»	»	377	»	»	»	150	»	»	»	1,277	*»
																											54,713	91

* Wydane wprost z kassy; na organy fr. 750. — Na druk Organizacyi Szkoły fr. 377. — Koszta Kassyera fr. 150. — Razem fr. 1,277.

PORÓWNANIE RACHUNKÓW Z ROKU 1845.

Było remanentu z roku 1844	7,402 75	
» przychodu całego w r. 1845	53,502 46	
		60,905 21
Wydatki w ciągu roku 1845 wynoszą w ogóle		54,713 91
Pozostaje remanentem na rok 1846		6,191 30

(Nota). Po zamknięciu rachunków r. b. przesłane były następujące ofiary na szkołę; według wykazów Korrespondentów Towarzystwa adresowanych do Rady, to jest:

Zakład Tours przez Korresp.	Łubińskiego f. 126	195 70	Summy te objęte będą w Sprawozdaniu Tow. z r. 1846, dla powodu wyż wymienionego.
Zakłak Tulle »	Kosiorowskiego 49 70		
Z Strazburga »	Makowskiego		
od Brzozowskiego i Romalda po f. 10	20		

Przedstawiając niniejsze Sprawozdanie, sądzimy obowiązkiem naszym podziękować tym wszystkim, w imieniu naszém i Szkoły, którzy do utrzymania jéj ofiarami raczyli się przyłożyć; czyn tak wspaniały, godny do naśladowania, zapewne miłém będzie na zawsze dla nich wspomnieniem, iż za ich współdziałaniem przyszłość młodych wychowańców co raz więcéj się zapewnia i ustala. Lecz oprócz dzieci znajdujących się na teraz w Szkole Narodowéj, równa prawie liczba kandydatów oczekuje z niecierpliwością na przyjęcie, gdy tymczasem fundusze Towarzystwa nie zezwalają na powiększenie liczby uczniów. Szczupłe są dochody Towarzystwa w porównaniu z ogółem dzieci wychodźców, aby wszystkich do téj korzyści przypuścić mogło, dla tego na nowo odwołując się do uczuć wszystkich Rodaków, a szczególnie do tych, których Opatrzność lepszym bytem obdarzyła, uprasza Ich Towarzystwo, aby mając na uwadze położenie Rodziców, nie odmawiali nam swéj pomocy i postawili nas w możności do powołania wszystkich dzieci wychodźców; a tém samém spełnią się nasze życzenia i dążności, mające na celu danie eduka-

cyi zupełnie narodowéj, młodemu pokoleniu wzrastającemu na wychodźtwie.

Działo się w Peryżu d. 20 Lutego 1846 rokn.

Prezes Towarzystwa, Jenerał J. Dwernicki — Jan Ledochowski Poseł — Wincenty Tyszkiewicz Poseł — A. Biernacki Poseł — Fr. Trzciński Poseł — Jenarał Sznayde — Dmochowski Henryk — Podpułkownik Plagowski — Major Mierzejewski — Major Roguski — Roman Wesołowski — Henryk Jaroszewski Sekretarz Rody.

Adres Prezesa Rady à M. le Gal Dwernicki, rue de l'Enfer, N° 20 (*Franco*).

Wszystkie przesyłki pieniężne adressowane być winny do Kassyera Towarzystwa — à M. le Colonel Plagowski. Boulevard des Batignolles-Monceaux, N. 46, recomandée à M. Kwaskowski.

Wszelkie korrespondencye dotyczące Szkoły — do Sekretarza Rady, à M. Jaroszewski, jak wyżéj.

Nota. Listy niefrankowane przyjęte nie będą.

Sprostowanie pomyłek popełnionych w Sprawozdaniu Towarzystwa, ogłoszoném dnia 27 *Lutego* 1845 *roku.*

Stronica 5 *zamiast :* Poseł Nakwaski, z pomnika ś. p. Klaudyi Potockiéj fr. 100
ma być : « daru na Szkołę . . . . . « 100
9, wierz 2gi *zamiast :* przychodu całego w roku 1840.
ma być : « « 1844.

DODATEK DO NINIEJSZEGO SPRAWOZDANIA.

Z powodu, iż wielka liczba Rodziców zgłaszając się do Towarzystwa o przyjęcie ich synów na listę kandydatów, nie dopełnia warunków na ten cel przepisanych; pomimo iż we wszystkich Towarzystwa Sprawozdaniach takowe ciągle były zamieszczanemi, i do wiadomości publicznéj rozsyłanymi; dla skrócenia zbytecznéj korrespondencyi i zmniejszenia kosztów, dołączają się na nowo przepisy dotyczące przyjmowania, upraszając osoby interessowane aby ściśle zechciały się do tych zastósować, gdyż w innym razie sami sobie winę przypiszą gdy podania ich zostaną bez odpowiedzi.

PRZEPISY DLA RODZICÓW.

W przyjmowaniu uczniów do Szkoły polskiéj z pomiędzy kandydatów stanowić będzie pierwszeństwo : 1° Stan dziecięcia, to jest im bardziéj które z nich będzie pozbawione rodzicielskiéj opieki, tém większe będzie miało prawo do opieki Szkoły: 2°. Stan zasobów rodziców i liczba dzieci, któremi są obarczeni.

W kategoryach jednéj natury pierwszeństwo zgłoszenia się nadaje pierwszeństwo do wejścia do Szkoły.

Oprócz tego, każdy opłacający bursę całkowitą dla wychodźców franków 600, dla niewychodźców franków 700 wynoszącą, ma prawo wybrać i przedstawić kandydata bursy swojéj, chociażby ten na liście Towarzystwa się nie znajdował.

Rodzice lub Opiekunowie którzy sobie życzą aby dziecko ich na kandydata do umieszczenia w Szkole Narodowéj przyjętém być mogło, podać powinni w tym względzie oświadczenie swoje na pismie do Rady Towarzystwa Wychowania Narodowego, z wymienieniem:

a) Imienia i nazwiska dziecka,

b) Jego wiek.

c) Jakiego wyznania?

d) Stan zdrowia. — Czy odbyło ospę? czy je miało szczepioną? i gdy miało jaką fizyczną ułomność, opisać ją szczegółowo.

e) Jak daleko posunięte jest w naukach początkowych? Czy mówi po polsku lub tylko po francuzku, czy umie czytać i pisać, i t. d.

f) Czy odbyło pierwszą kommuniję?

g) Jakie ma usposobienie? jakie skłonności, przymioty, lub przywary które zasługują na szczególniejszą uwagę?

Podanie to poparte być powinno następującemi objaśnieniami i dowodami wiarogodnemi:

1. Imie i nazwisko rodziców, ich wiek i zamieszkanie, czém był ojciec w kraju podczas powstania narodowego? i dowód że jest rzeczywiście politycznym wychodźcem polskim.

2. Czy matka Polka, czy cudzoziemka?

3. Jakie jest dzisiejsze położenie rodziców? Czy pobierają lub nie, pomoc rządową? Czy się utrzymują jedynie z téj pomocy, czyli też mają inny sposób zarobkowania? Wiele mają dzieci na tułactwie, jakiéj płci i jakiego wieku.

4. W przypadku gdyby dziecko było osierocone, akt zgonu rodzica lub rodziców.

5. Urzędową metrykę dziecka, to jest akt urodzenia.

6. Jeżeli dziecko już uczęszcza do jakiéj szkoły, dołączyć należy świadectwo dyrektora téjże, tak o stanie naukowym dziecka jak i o jego prowadzeniu się i skłonnościach.

7. Czy dziecko podane na kandydata do Szkoły ma przyznaną sobie pomoc rządową i w jakiéj ilości? lub też świadectwo że pomocy téj ojciec na dziecko od rządu nie pobiera.

8. Ile zobowiązują się opłacać rocznie od dziecka, od chwili umieszczenia go w Szkole narodowéj.

Rodzice którzy nie dopełnią powyższych przepisów w najkrótszym czasie, sami sobie winę przypiszą iż dziecko ich, pomimo wszelkich reklamacyj, na liście kandydatów umieszczoném nie będzie.

WARUNKI DO PRZYJMOWANIA NA LISTĘ KANDYDATÓW.

1. Dziecko żadne nie będzie mogło być przyjęte do Szkoły Narodowéj : *a*) jeżeli nie skończyło lat 8 wieku, *b*) jeżeli nie odbyło naturalnéj lub szczepionéj ospy, *c*) jeżeli stan zdrowia nie pozwala mu ciągłego pobierania nauk, *d*) jeżeli nie umie czytać przynajmniéj w jednym języku i pisać litery abecadła.

2. Rodzice obowiązani są do pewnéj opłaty rocznéj od każdego dziecka, opłata ta ustanowiona jest na 600 franków rocznie dla tych którzyby byli w stanie koszt ten ponosić. — Dzieci rodziców którzyby nie byli w stanie opłacania téj kwoty będą mogły być przyjętemi za opłatą stosownie do możności, 2/3, 3/4 połowy lub jednéj trzeciéj części téj summy. — W każdym zaś razie rodzice obowiązani są przynajmniéj do odstąpienia na rzecz Towarzystwa pomocy jakie na to dziecko od rządu pobierają : a wrazie niepobierania pomocy i niemożności opłacenia więcéj, najmniéj sto franków rocznie wnosić powinni. — Opłata wnoszoną być ma kwartalnie i z góry, pod adresem Kassyera Towarzystwa. — Rodzice zatém których dzieci pobierają pomoc rządową obowiązani są, (skoro tylko odbiorą uwiadomienie o ostateczném przyjęciu dziecka do Szkoły Narodowéj), podać za pośrednictwem władzy miejscowéj, prożbę do Ministra aby pomoc ta w Paryżu na rzecz Towarzystwa wypłacaną była.

3. Dziecko odesłane być powinno w dobrym stanie zdrowia, porządnie i ochędożnie. Koszta podróży dziecka do szkoły, poniesione będą przez rodziców.

4. Każde dziecko przysłane do Szkoły Narodowéj przywieść z sobą powinno najmniéj jedną bluzę z *cwelicbu* (*coutil*), takież spodnie na lato, (a na zimę w ich miejsce spodnie sukienne); 6 koszul, 6 par pończoch, trzy chustek do nosa, jedną chustkę jedwabną czarną na szyję i jedną parę obuwia. Szczegóły te powinny być nowe a przynajmniéj w bardzo dobrym stanie.

Te szczegóły ten raz tylko dane będą przez rodziców, gdyż cała wyprawa, jéj utrzymanie i odnowienie, Towarzystwo swym kosztem ponosić będzie.

5. Rodzice oddając swoje dzieci obowiążą się zostawić je w instytucyi narodowéj najmniéj przez lat trzy, a to aby wyłożone koszta przez Towarzystwo na ich naukę nie były nadaremnie stracone i żeby uczniowie jakąś korzyść ze swego pobytu w szkole otrzymać mogli.— Ze swéj strony, To-

warzystwo, tylko w razie zupełnego braku funduszu, lub przyczyny złych nałogów ucznia, któreby wszelkiemi w mocy będącemi sposobami wykorzenione być nie mogły, albolitеż nieuleczonéj słabości dziecka, będzie mogło zwrócić je rodzicom.

Za zgodność z oryginałem :

Jaroszewski Sekr. Rady.

W drukarni Bourgogne i Martinet, przy ulicy Jacob, 30.